

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Daň z příjmů fyzických osob-optimalizace daňového zatížení

Daniela Foglová

**Bakalářská práce
2013**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Daniela Foglová**
Osobní číslo: **E10738**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a provoz podniku**
Název tématu: **Daň z příjmů fyzických osob-optimalizace daňového zatížení**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :


Cílem práce bude popsat princip zdanění fyzických osob a legální možnosti snížení daňového základu

Stanovení cílů práce:

1. Daňový systém ČR
2. Teoretický přístup ke zdaňování příjmů FO
3. Možnosti daňové optimalizace
4. Praktický příklad
5. Formulace závěrů


Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 5. Praha : Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony: úplná znění platná k 1.1.2012. Praha: Grada Publishing, 2012. 264 s. ISBN 978-80-247-3206-0.
PELECH, Petr; PELC, Vladimír. Daně z příjmů s komentářem k 1. 5. 2011. 11. Olomouc : ANAG, 2011. 1024 s. ISBN 978-80-7263-663-1
STREJČKOVÁ, Šárka. Osobní finance - Základy podnikání. Praha: Generation Europe, 2011. 158 s. ISBN 978-80-904974-2-9
VALOUCH, Petr. Optimalizace zdanění fyzických osob, neplaťte víc, než musíte. Praha: Grada Publishing, 2008. 144 s. ISBN 978-80-247-2540-6
VYBÍHAL, V. Zdaňování příjmů fyzických osob 2010, praktický průvodce. 6. vyd. Praha : Grada Publishing, 2010. 218 s. ISBN 978-80-247-3426-2

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. František Sejkora** 
Ústav podnikové ekonomiky a managementu


Datum zadání bakalářské práce: **26. června 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2013**


doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.


doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 9. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 18. 7. 2013

Daniela Foglová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce panu Ing. Františku Sejkorovi za jeho trpělivost, vstřícnost, odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Práce je věnována dani z příjmu fyzických osob a její daňové optimalizaci. Teoretická část se zaměřuje na popis současného daňového systému a na základní pojmy vztahující se k dani z příjmů fyzických osob. V další části je popsán způsob zdaňování fyzických osob. Praktická část se věnuje možnostem optimalizace celkových odvodů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Daňový systém, daň z příjmů, základ daně, daňová optimalizace

TITLE

Income tax for individuals – the optimization of the tax burden

ANNOTATION

The bachelor thesis is devoted to the income tax of the natural persons and its optimizations. The theoretical part deals with the description of the current tax system and with the basic terms related to the income tax. The next part describes the ways of the payment of the income tax of the natural persons. The practical part deals with the optimization options of the total payments.

KEYWORDS

Tax system, income tax, tax base, tax optimization

OBSAH

| | |
|--|-----------|
| ÚVOD..... | 11 |
| 1 DAŇOVÝ SYSTÉM ČR | 13 |
| 1.1 Základní charakteristika | 13 |
| 1.2 Funkce daňového systému | 13 |
| 1.3 Daně přímé | 14 |
| 1.3.1 Důchodové daně | 14 |
| 1.3.2 Majetkové daně..... | 15 |
| 1.4 Nepřímé daně | 16 |
| 1.4.1 Univerzální daň..... | 17 |
| 1.4.2 Selektivní daň | 17 |
| 1.5 Ostatní daně..... | 18 |
| 1.6 Subjekt daně | 19 |
| 2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB..... | 20 |
| 2.1 Předmět daně | 20 |
| 2.1.1 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6) | 20 |
| 2.1.2 Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7)..... | 21 |
| 2.1.3 Příjmy z kapitálového majetku (§ 8) | 22 |
| 2.1.4 Příjmy z pronájmu (§ 9)..... | 22 |
| 2.1.5 Ostatní příjmy (§ 10) | 22 |
| 2.2 Poplatník DPFO | 22 |
| 2.3 Osvobozené příjmy | 23 |
| 2.4 Správa DPFO..... | 23 |
| 3 TEORETICKÝ POSTUP ZDAŇOVÁNÍ PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB..... | 24 |
| 3.1 Základ daně | 24 |
| 3.2 Struktura základu daně | 24 |
| 3.3 Výpočet daně..... | 25 |

| | | |
|----------|---|-----------|
| 3.3.1 | Nezdanitelné části | 25 |
| 3.3.2 | Odčitatelné položky | 26 |
| 3.3.3 | Slevy na dani..... | 27 |
| 3.4 | Daňové přiznání | 28 |
| 3.5 | Zálohy na daň | 29 |
| 3.6 | Zdravotní pojištění | 29 |
| 3.7 | Sociální pojištění | 30 |
| 4 | MOŽNOSTI DAŇOVÉ OPTIMALIZACE..... | 32 |
| 4.1 | Spolupracující osoba | 32 |
| 4.2 | Paušální výdaje..... | 33 |
| 4.3 | Daňové odpisy..... | 34 |
| 4.3.1 | Rovnoměrné a zrychlené odpisování | 35 |
| 5 | PRAKTICKÝ PŘÍKLAD | 37 |
| 5.1 | Základní představení | 37 |
| 5.1.1 | Základní přehled o příjmech z podnikání podle § 7 | 38 |
| 5.1.2 | Základní přehled o příjmech z pronájmu podle § 9 | 38 |
| 5.1.3 | Základní přehled o ostatních příjmech podle § 10..... | 39 |
| 5.1.4 | Nezdanitelné části základu daně | 39 |
| 5.2 | Výpočet daně z příjmů FO | 39 |
| 5.3 | Optimalizace pomocí paušálních výdajů..... | 41 |
| 5.4 | Optimalizace využitím spolupracující osoby | 42 |
| 5.5 | Optimalizace pomocí daňových odpisů | 44 |
| 5.6 | Zhodnocení daňové optimalizace | 46 |
| | ZÁVĚR..... | 49 |
| | POUŽITÁ LITERATURA..... | 51 |

SEZNAM TABULEK

| | |
|---|----|
| Tabulka 1 : Základ daně z příjmů fyzických osob..... | 24 |
| Tabulka 2 : Přehled slev na dani pro rok 2012 a 2013..... | 26 |
| Tabulka 3 : Zdravotní pojištění OSVČ..... | 29 |
| Tabulka 4 : Sociální pojištění OSVČ..... | 30 |
| Tabulka 5 : Paušální výdaje pro rok 2012..... | 33 |
| Tabulka 6 : Odpisové skupiny..... | 34 |
| Tabulka 7 : Roční odpisové sazby pro hmotný majetek..... | 35 |
| Tabulka 8 : Odpisové koeficienty pro hmotný majetek..... | 35 |
| Tabulka 9 : Struktura výpočtu daně pana Korunky..... | 39 |
| Tabulka 10 : Struktura výpočtu daně při využití paušálních výdajů 2012,2013 | 40 |
| Tabulka 11 : Struktura výpočtu daně manželů Korunkových za rok 2012 | 42 |
| Tabulka 12 : Daňové odpisy pro rok 2012..... | 43 |
| Tabulka 13 : Daňové odpisy pro rok 2012..... | 43 |
| Tabulka 14 : Daňové odpisy pro rok 2012..... | 44 |
| Tabulka 15 : Výpočet daně z příjmů za rok 2012..... | 44 |

SEZNAM ILUSTRACÍ

| | |
|--|----|
| Obrázek 1 : Struktura přímých daní | 13 |
| Obrázek 2 : Struktura nepřímých daní | 16 |
| Obrázek 3 : Daňová povinnost za rok 2012 | 46 |

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

| | |
|------|----------------------------------|
| ČR | Česká republika |
| DPFO | daň z příjmů fyzických osob |
| FO | fyzická osoba |
| OSVČ | osoba samostatně výdělečně činná |
| PO | právnícká osoba |
| Sb. | Sbírka zákonů |
| SP | sociální pojištění |
| ZD | základ daně |
| ZDP | zákon o daních z příjmů |
| ZP | zdravotní pojištění |

ÚVOD

Daně jako takové jsou všeobecně často probíraným tématem. Ať už chceme nebo ne, každý občan se s daněmi dennodenně setkává, ať už mu plynou příjmy z podnikání či ze zaměstnání. Proto je logické, že se poplatníci daní snaží svou daňovou povinnost snížit. Daně jsou podstatným příjmem do veřejných rozpočtů, odkud jsou tyto příjmy následně přerozdělovány a jsou z nich hrazeny potřeby vznikající celé společnosti. Daňový systém České republiky je poměrně složitý a proto dochází k častým novelizacím daňových zákonů, čímž se stává pro občany s běžným ekonomickým povědomím více a více komplikovaným.

Cílem práce bude popsat princip zdanění fyzických osob a legální možnosti snížení daňového základu.

První část bakalářské práce se zabývá teoretickým vymezením daňového systému ČR, který se pro zjednodušení rozděluje na přímé daně, nepřímé daně a na ostatní daně, což jsou povinné platby mající ekonomický charakter daně, které nelze jednoznačně zařadit mezi přímé či nepřímé daně. S odkazem na cíl této práce, se práce bude převážně věnovat příjmům fyzických osob, které jsou vymezeny v zákoně číslo 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Do příjmů fyzických osob zahrnujeme příjmy ze závislé činnosti, příjmy z podnikání, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy.

Od druhé kapitoly se práce věnuje pouze dani z příjmu fyzických osob, která je daní přímou důchodovou. Jsou zde popsány základní pojmy důležité pro vymezení DPFO jako poplatník daně, předmět daně, který je blíže specifikován i pro jednotlivé příjmy podle § 6 -10 ZDP, dále příjmy osvobozené od daně a také kdo je pověřen správou daně z příjmu.

Ve třetí kapitole bude dán prostor pro popis teoretického postupu zdaňování příjmů fyzických osob. Důležitým pojmem je základ daně, který zde bude podrobně rozebrán. Základ daně se skládá z dílčích základů daně. Základ daně je možné upravit o nezdánitelné části základu daně a o odčitatelné položky, díky kterým se poplatník může snížit svůj daňový základ. Důležitou součástí této kapitoly budou slevy na dani, které umožňují snížit již vypočtenou daň. I když se tato práce nebude věnovat problematice odvodů na sociální a zdravotní pojištění, důležité je alespoň přiblížení těchto pojmů, protože s příjmy fyzických osob úzce souvisí.

Čtvrtá kapitola se bude zabývat možnostmi daňové optimalizace. Existuje několik možností, kterých mohou poplatníci DPFO využít k legálnímu snížení své daňové povinnosti.

Praktická část práce se bude zabývat zdaněním příjmů konkrétní rodiny a optimalizací vzniklé daně. Optimalizace zdanění vybrané rodiny bude probíhat prostřednictvím 3 různých způsobů a to uplatněním paušálních výdajů z příjmů a přenesením části příjmů a výdajů v prokazatelné výši na spolupracující osobu. Poslední variantou daňové optimalizace bude výběr vyhovujícího způsobu odpisování dlouhodobého majetku.

Z jednotlivých variant bude vypočtena daňová povinnost a následně budou všechny varianty porovnány. Z porovnání všech možností daňové optimalizace bude vybrán takový způsob, který se poplatníkovi, respektive celé rodině nejvíce vyplatí a přinese nejnížší daňovou povinnost.

1 DAŇOVÝ SYSTÉM ČR

1.1 Základní charakteristika

Daňový systém je obecně charakterizován jako souhrn veškerých daní na území daného státu. V České republice tedy daňovou soustavu tvoří veškeré daně vybírané na území našeho státu. Daňové příjmy jsou pro stát velice důležité, protože tvoří největší položku v příjmech do veřejných rozpočtů. Pro lepší přehlednost a zjednodušení celého systému v ČR rozdělujeme daně na přímé a nepřímé.

„Daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní.“ [4]

Daň je platbou povinnou, což znamená, že každý daňový subjekt (který je uveden v zákoně) má za povinnost platit daně. Vybrané daně plynou do veřejného rozpočtu a z něj jsou financovány potřeby, které vznikají společnosti. Těmito potřebami rozumíme například zdravotní péči, vzdělávání, podporu v nezaměstnanosti a mnoho dalších. Neúčelovostí daně se rozumí to, že přesně nevíme, na co bude její výnos použit. Tedy nevíme, zda budou naše daně použity na stavbu dálnice nebo použity ve školství. Neekvivalentnost daně znamená, že výše platby, kterou odvedeme do veřejného rozpočtu, není nikterak rozhodující pro naše čerpání nebo používání statků hrazených z veřejného rozpočtu. Nenávratností daně je myšleno, že zaplacenou daň občané nemohou nikdy požadovat od státu zpět.

Daně se platí buď pravidelně v určitých intervalech, nebo se její platba vztahuje ke vzniku určité události, např. při prodeji nemovitosti nebo při obdržení daru.

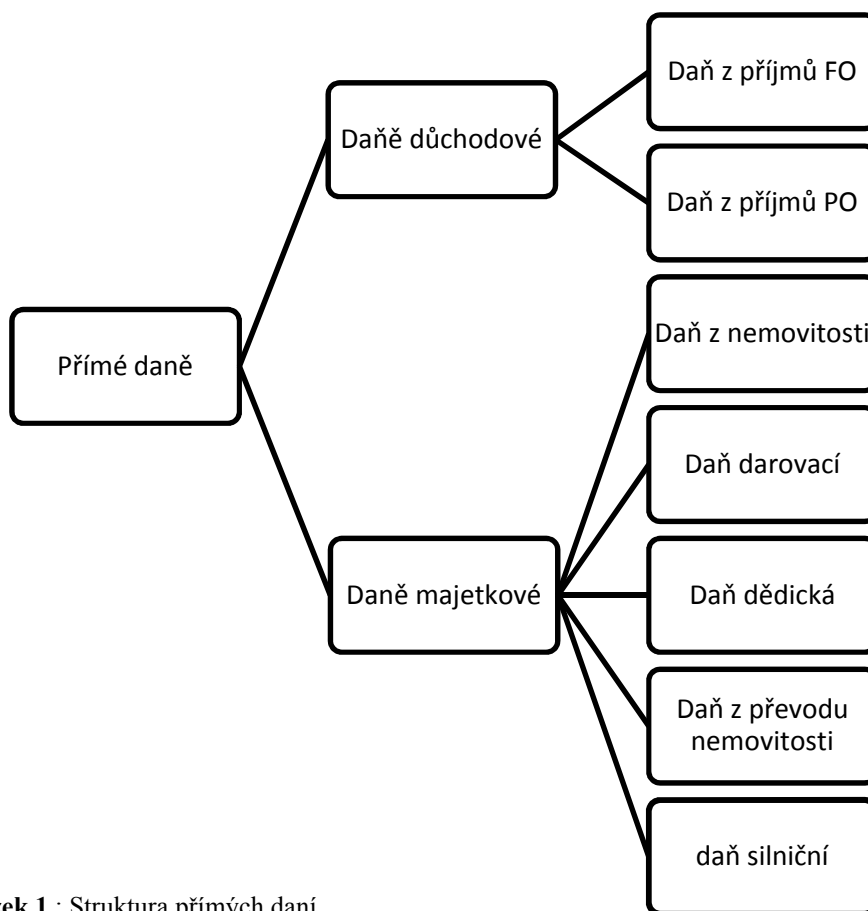
1.2 Funkce daňového systému

Daňový systém plní řadu funkcí, mezi které řadíme funkci fiskální, alokační, redistribuční, stimulační a stabilizační. Fiskální funkce je funkcí primární a nejdůležitější. Fiskální funkce znamená, že daně jsou zdrojem příjmů do veřejných rozpočtů. Tyto příjmy jsou následně přerozdělovány, což odpovídá funkci redistribuční. Redistribuční funkce by zároveň měla snižovat rozdíly mezi příjmy občanů. Třetí funkcí je funkce alokační, kterou si můžeme vysvětlit jako efektivní umístění zdrojů tam, kde je jich zapotřebí. Pomocí stimulační funkce daní může stát stimulovat občany k nějaké činnosti ať už pozitivně nebo negativně. Při pozitivní stimulaci může stát povzbudit podnikatele ke zvýšení jejich činnosti. Naopak při negativní stimulaci může dojít k odrazení od určité činnosti, například od nákupu tabákových

výrobků. Stabilizační funkce souvisí s hospodářskou politikou státu. Pomocí této funkce dochází ke zmírňování výkyvů v ekonomice. [13, str. 10]

1.3 Daně přímé

Mezi přímé daně patří takové daně, které odvádíme ze svého příjmu (důchodu) nebo z majetku. Přímé daně dělíme na daně důchodové a daně majetkové (viz Obrázek 1). U daní přímých je vždy stanoven poplatník. Povinnost odvádět daň nemůžeme převést na jinou osobu nebo subjekt.



Obrázek 1 : Struktura přímých daní

Zdroj: Vlastní zpracování

1.3.1 Důchodové daně

Do důchodových daní řadíme daň z příjmů, která se řídí podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Tento zákon zvláště upravuje daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Daň z příjmu fyzických osob prozatím vynecháme, protože se jí budeme podrobněji zabývat v dalších kapitolách.

Daň z příjmů PO

Mezi poplatníky DPPO řadíme právnické osoby, tedy všechny osoby, které nedefinujeme jako fyzické osoby, se sídlem v ČR. Poplatníkem této daně jsou i zahraniční PO, které zde mají své provozovny a jsou povinni platit daň z příjmů, které uskuteční pomocí těchto provozoven. Předmět daně tvoří veškeré příjmy neboli výnosy právnické osoby.

1.3.2 Majetkové daně

Daň z nemovitosti

Daň z nemovitosti, kterou tvoří daň ze staveb a daň z pozemků, upravuje zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí. Poplatníkem daně z nemovitosti je v drtivé většině její vlastník. Jsou ale i případy, kdy tuto daň platí uživatel či nájemce stavby nebo pozemku.

Předmětem daně ze staveb jsou veškeré stavby (i takové, které jsou jen dočasné). „*Základem daně ze stavby je výměra půdorysu nadzemní části stavby v m² podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období.*“ [16] Sazby daně se liší podle způsobu jejich užívání. Například vyššími sazbami jsou zdaněny stavby, které jsou určeny k podnikání.

Předmětem daně z pozemků jsou pozemky nacházející se v České republice evidované v katastru nemovitostí. Pozemky, stejně jako v případě staveb, dělíme do kategorií. Od toho se také odvíjí sazba daně, které ani v tomto případě není jednotná.

Daň darovací

Dle zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí je poplatníkem daně darovací příjemce neboli nabyvatel daru. Předmětem daně je bezúplatný převod majetku (nemovitý, movitý a jiný majetek) na základě právního úkonu nebo v souvislosti s ním. Základ daně tvoří cena nabytého majetku. Pro výpočet této daně je důležitý příbuzenský vztah mezi oběma aktéry – dárcem a nabyvatelem. Pro tyto účely rozdělujeme osoby do 3 skupin a to na přímé příbuzné, příbuzné v řadě pobočné a ostatní FO a PO.

Daň dědická

Daň dědická se stejně jako předchozí daň řídí zákonem č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí. Předmětem daně je získaný majetek z dědického řízení. U této daně také rozdělujeme dědice do 3 skupin podle vztahu k zůstaviteli. Pokud je dědic v přímém příbuzenském vztahu, pak je od placení daně osvobozen.

Daň z převodu nemovitosti

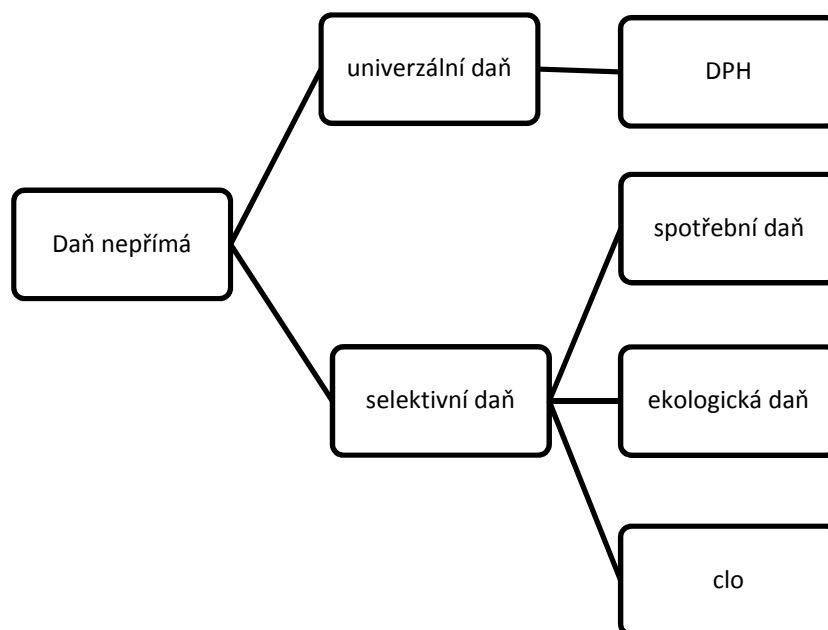
Daň z převodu nemovitostí se taktéž řídí zákonem č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitosti. „*Předmětem daně z převodu nemovitostí je úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitosti. Vyměňují-li se nemovitosti, považují se jejich vzájemné převody za jeden převod. Daň se vybere z převodu té nemovitosti, z jejíhož převodu je daň vyšší.*“ [17] Nejčastěji je poplatníkem daně převodce (prodávající). Poplatníkem se také může stát nabyvatel (kupující), ale i oba zároveň, pokud se jedná o zmíněnou výměnu nemovitostí.

Daň silniční

Silniční daň se řídí zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční. „*Předmětem daně silniční jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v České republice, jsou-li používána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti nebo jsou používány v přímé souvislosti s podnikáním anebo k činnostem, z nichž plynoucí příjmy jsou předmětem daně z příjmů u subjektů nezaložených za účelem podnikání podle zvláštního právního předpisu.*“ [14] Roční sazby základu daně se liší. U osobních automobilů je rozhodujícím pro základ daně objem válců v cm³. U návěsů je to součet povolených hmotností na nápravy a počet těchto náprav a u ostatních vozidel se řídíme jejich hmotností a počtem náprav. Údaje rozhodující pro určení základu daně a následně roční sazby daně jsou uvedeny v technickém průkazu vozidla.

1.4 Nepřímé daně

Nepřímé daně se často označují jako tzv. skryté daně. Proto si často ani neuvědomujeme, že s každým naším nákupem zboží či služeb, tuto daň platíme, protože je již součástí ceny. Tuto daň tedy neodvádíme přímo, protože ji za nás odvádí prodejce toho daného zboží či služby, který zde vystupuje v roli plátce daně. Nepřímé daně dělíme na univerzální daň a na selektivní daně (viz Obrázek 2).



Obrázek 2 : Struktura nepřímých daní

Zdroj: Vlastní zpracování

1.4.1 Univerzální daň

DPH

DPH neboli daň z přidané hodnoty upravuje Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. „*Daň se uplatňuje na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem.*“ [15] U DPH rozlišujeme dvojí sazby daně. Základní sazba daně činí pro rok 2012 20% a snížená sazba činí 14 %.¹ Do snížené sazby DPH řadíme zejména potraviny, nealkoholické nápoje, knihy a noviny, městskou dopravu, ubytovací služby a jiné zboží či služby uvedené v příloze k zákonu o DPH.

1.4.2 Selektivní daň

Spotřební daň

Spotřební daň je upravena zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Do této daně spadá daň z minerálních olejů (např. nafta, benzín), daň z piva, daň z vína a meziproductů, daň z lihu a nakonec daň z tabákových výrobků. Tyto druhy zboží podléhají dani vždy, pokud

¹ pro rok 2013 platí základní sazba 21 % a snížená sazba 15 %

jsou vyrobeny v ČR nebo jsou do ČR dovezeny. Správu těchto daní mají na starosti celní úřady a celní ředitelství. [10, str.70]

Ekologické daně

Ekologické daně neboli energetické daně jsou upraveny v zákoně č.261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Zavedením této daně bylo podmíněno členství v Evropské unii. Od 1. ledna 2008 byla tedy zavedena daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Tyto daně slouží k ochraně životního prostředí, proto jsou vybírány z komodit, při jejichž spotřebě dochází k jeho znečištění. Správu daně vykonávají celní úřady.

Clo

Clo má charakter daně, proto jej zařazujeme do nepřímých daní. Cla jsou uvalena na zboží a služby, které jsou dováženy. Poplatníky cla jsou veškeré FO a PO, které zboží či služby dováží. Sazba cla je vyjádřena v procentech a její velikost se odráží na druhu a zemi původu zboží či služby. Výběr cla je v kompetenci celních úřadů.

1.5 Ostatní daně

Ostatní daně jsou takové povinné platby, které sice mají ekonomický charakter daně, ale nelze je zařadit do přímých a ani do nepřímých daní. Do této skupiny řadíme pojistné na sociálním zabezpečení, pojistné na zdravotním pojištění a místní poplatky.

Zdravotní pojištění

V České republice si zdravotní pojištění musí platit každý občan. Výjimku tvoří pouze osoby, za které hradí pojistné stát. Do této skupiny osob patří studenti, důchodci, ženy na mateřské dovolené atd. Další skupinu tvoří zaměstnanci, kterým je část pojištění strhávána z hrubé mzdy a část pojistného za ně odvádí jejich zaměstnavatel. Do třetí skupiny patří osoby samostatně výdělečně činné, které si zdravotní pojištění odvádí sami. Zdravotní pojištění je placeno zdravotním pojišťovnám a je na každém, kterou zdravotní pojišťovnu si zvolí. Ze zdravotního pojištění je hrazena základní zdravotní péče.[11, str. 61]

Pojistné na sociální zabezpečení

Sociální pojištění je rozděleno do 3 složek - nemocenské pojištění (např. úhrada nemocenských dávek), důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. [12, str.7] Sociální pojištění jsou FO povinné odvádět tehdy, pokud dosahují vlastních příjmů, ovšem u osoby samostatně výdělečně činné je určitá výjimka. OSVČ jsou povinny si hradit

pouze 2 složky sociálního pojištění a to příspěvek na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění je v jejich případě dobrovolné. Naproti tomu zaměstnanci jsou povinni účastnit se všech 3 již vyjmenovaných složek.

Místní poplatky

Výběr, určování výše a správu místních poplatků mají za úkol samotné obce. Mezi místní poplatky můžeme zařadit např. poplatky ze psů, poplatky za svoz komunálního odpadu, poplatky za rekreační pobyt a další.

1.6 Subjekt daně

V předchozím textu byly často používány dva základní pojmy a to poplatník a plátcé daně. Tyto osoby souhrnně nazýváme subjekty daně. Subjektem daně je osoba, která je povinna platit či odvádět daň. Poplatníkem je tedy osoba, která má za povinnost platit daň ze svého příjmu či majetku. Plátcem je taková osoba, která má za povinnost odvádět vybranou daň od jiných subjektů.

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, daň z příjmů fyzických osob je daní přímou důchodovou. DPFO se řídí zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Tento zákon se zabývá také daní z příjmů právnických osob. Některá ustanovení jsou pro FO i PO stejná, některá se liší a jsou blíže specifikována. Proto je tento zákon poměrně obsáhlý a také často dochází k jeho novelizaci.

2.1 Předmět daně

Předmět daně z příjmů FO tvoří veškeré příjmy této osoby, ať už v peněžité nebo nepeněžité podobě. Tedy vše, co navyšuje jmění fyzické osoby. Pro lepší přehlednost jsou příjmy považované za předmět daně rozděleny do 5 skupin. Každé skupině je přidělen samostatný paragraf:

- a) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky dle § 6
- b) příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti dle § 7
- c) příjmy z kapitálového majetku dle § 8
- d) příjmy z pronájmu dle § 9
- e) ostatní příjmy dle § 10

Příjmy, které se do předmětu daně nezahrnují, jsou uvedeny v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v § 3 odst. 4a. V podstatě můžeme říct, že se jedná o příjmy, které nenavyšují naše bohatství (půjčky) a o příjmy, které podléhají jiné dani.

2.1.1 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6)

V rámci § 6 se zdaňují mzdy a platy. Jedná se tedy především o příjmy vznikající z pracovního poměru nebo z dohod konaných mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti). Za příjmy ze závislé činnosti jsou podle zákona o daních z příjmu považovány:

- a) příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce. Těmito příjmy se rozumějí i příjmy za práci žáků a studentů z praktického výcviku;

- b) příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností, a to i když nejsou povinni při výkonu práce pro družstvo nebo společnost dbát příkazů plátce a příjmy za práci likvidátorů;
- c) odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob;
- d) příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti podle písmen a) až c) nebo funkce bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává závislou činnost nebo funkci, nebo od plátce, u kterého poplatník závislou činnost nebo funkci nevykonává.

Za funkční požitky podle ZDP považujeme:

- a) funkční platy a plnění získaná v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkcí jako např. výkonem funkce představitelů státní moci, soudců atd.;
- b) odměny za výkon funkce a plnění získaná v souvislosti se současným či dřívějším výkonem funkce v orgánech obcí, ve státních orgánech, v komorách atd.[18, § 6]

2.1.2 Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7)

Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti jsou po příjmech ze závislé činnosti hned druhým nejvýznamnějším příjmem fyzických osob. Příjmy z podnikání jsou příjmy z takových činností, které podnikatel provádí vlastním jménem, na vlastní účet a odpovědnost. Do příjmů z podnikání zahrnujeme:

- a) příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství;
- b) příjmy ze živností – FO provádí na základě živnostenského oprávnění;
- c) příjmy z jiného podnikání – podnikání podle zvláštních předpisů, např. advokáti, auditoři, lékaři, daňový poradci.

Druhou skupinu příjmů podle § 7 tvoří příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti. Tyto činnosti nelze považovat za podnikání a zároveň k nim není potřeba žádné zvláštní oprávnění. Rozumí se jimi:

- a) příjmy z výkonu nezávislého povolání – za nezávislá povolání jsou považováni profesionální sportovci, architekti;
- b) příjmy z činnosti insolventního správce, příjmy tlumočnicků, soudních znalců;

- c) příjmy z užití nebo poskytnutí průmyslového a jiného duševního vlastnictví a autorských práv.[13, str. 127]

2.1.3 Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)

Další skupinu příjmů, kterých může poplatník dosáhnout, jsou příjmy z kapitálového majetku. Většina z těchto příjmů je zdaňována srážkovou daní ve výši 15 %. Patří sem zejména úroky z osobních vkladů na běžných účtech, podíly na zisku z kapitálových společností a dividendy. Do základu daně z příjmů fyzických osob vstupují úroky z poskytnutých půjček a úvěrů či úroky z vkladů na běžných podnikatelských účtech.

2.1.4 Příjmy z pronájmu (§ 9)

Poplatník může pronajímat jak majetek movitý tak i nemovitý. Aby tento příjem spadl do skupiny, která se řídí § 9, musí být tento majetek v osobním vlastnictví poplatníka. V případě, kdy je majetek vložen do obchodního majetku, jsou příjmy z pronájmu zahrnuty do § 7, jako příjmy z podnikání. Další výjimku tvoří příjmy z příležitostného pronájmu movité věci, které spadají pod ostatní příjmy. Příjmy z pronájmu jsou:

- a) příjmy z pronájmu nemovitostí či bytů nebo jejich částí;
- b) příjmy z pronájmu movitých věcí.

2.1.5 Ostatní příjmy (§ 10)

Do této poslední skupiny dílčích základů daně řadíme příjmy, které nepatří ani do jedné z předešlých skupin. Jsou typické tím, že mají spíše příležitostný charakter. Pro představu sem řadíme například:

- a) příjmy z příležitostného pronájmu;
- b) výhry v loteriích, v reklamních soutěžích, ceny ze sportovních soutěží;
- c) příjmy z prodeje vlastní nemovitosti;
- d) příjmy ze zemědělské výroby – například úroda ze zahrady;
- e) příjmy ze zděděných práv – například autorských práv.

2.2 Poplatník DPFO

Jak již bylo řečeno, poplatníkem daně z příjmů fyzických osob jsou všechny fyzické osoby. Fyzické osoby pro tyto účely dělíme na daňové rezidenty a nerezidenty. Daňovými rezidenty označujeme všechny osoby, které mají trvalé bydliště v ČR nebo se zde zdržovaly alespoň po dobu 183 dní v daném zdaňovacím období. Rezidenti mají daňovou povinnost,

kteřá se vztahuje jak na příjmy nabyté v tuzemsku tak i na příjmy vzniklé mimo ČR. Daňovými nerezidenty nazýváme ostatní osoby, jejichž daňová povinnost se vztahuje pouze na příjmy získané v ČR.

2.3 Osvobozené příjmy

Příjmy osvobozené od daně, jak už vyplývá z jejich názvu, jsou takové příjmy, ze kterých se daň neodvádí. U příjmů je nutné sledovat podmínky, na jejichž základě dochází k osvobození od daně. Pro představu si uvedeme několik příkladů:

- příjmy z prodeje rodinného domu či bytu v případě, že v něm vlastník nemovitosti bydlel po dobu 2 let bezprostředně před jejím prodejem,
- příjmy z prodeje movitých věcí,
- některé ceny ze sportovní soutěže nebo reklamní soutěže,
- stipendia z prostředků vysoké školy,
- dávky státní sociální podpory a jiné dávky.

Výčet veškerých osvobozených příjmů nalezneme v §4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

2.4 Správa DPFO

Správou daně z příjmů fyzických osob jsou pověřeny finanční úřady, které zastupují zájmy státu. K 1. 1. 2013 dochází k nabytí účinnosti zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, díky kterému dochází k rozsáhlé reorganizaci české daňové správy. Z tohoto již zmíněného zákona vyplývá, že se v ČR bude nacházet pouze 14 finančních úřadů. Sídla těchto úřadů budou v jednotlivých krajských městech a v hlavním městě Praze.[3]

3 TEORETICKÝ POSTUP ZDAŇOVÁNÍ PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

3.1 Základ daně

Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, za které se pro účely daně z příjmů fyzických osob považuje kalendářní rok, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6 až 10 není stanoveno jinak. [18]

Poplatníci často dosahují více druhů příjmů, jako např. ze zaměstnání, z pronájmu atd. Jak již bylo dříve uvedeno, podle zákona o daních z příjmů jsou příjmy rozděleny do 5 skupin, které jsou podrobně uvedeny již ve druhé kapitole. Rozdíl příjmů a výdajů u každé z těchto skupin poté tvoří jednotlivé dílčí základy daně. Základ daně proto tvoří součet dílčích základů daní.

3.2 Struktura základu daně

Dílčí základy daní je potřeba dále rozdělit do 3 skupin. Do první skupiny zahrneme příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků. Do druhé skupiny zahrneme příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti a příjmy z pronájmu a konečně do třetí skupiny zařadíme příjmy z kapitálového majetku a ostatní příjmy. Celá tato struktura je zobrazena v tabulce č. 1.

První skupina obsahuje dílčí základ daně, který nelze snížit o žádné prokazatelně vynaložené výdaje. Důležitá je také ta skutečnost, že se příjem získaný podle § 6 navyšuje o pojistné, které má za povinnost hradit za zaměstnance zaměstnavatel.

Ve druhé skupině snižujeme příjmy o výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Tato skupina je specifická tím, že je zde povoleno, aby tyto výdaje byly vyšší než získané příjmy. Tím pádem může dílčí základ daně dosahovat záporných hodnot.

Třetí skupinu tvoří příjmy z kapitálového majetku a ostatní příjmy. U příjmů z kapitálového majetku spadajících do § 8 je uplatnění výdajů prokazatelně vynaložených na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů zakázané. Naopak u ostatních příjmů je povoleno snižovat příjmy o výdaje v prokazatelné výši, avšak pouze do výše příjmů. Tedy dílčí základ nesmí nabýt záporných hodnot, ale může být roven 0.

Tabulka 1: Základ daně z příjmů fyzických osob

| |
|---|
| příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky |
| + pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem |
| = dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků |

| |
|---|
| příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti |
| - výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů |
| = dílčí základ daně příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji) |
| příjmy z pronájmu |
| - výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů |
| = dílčí základ daně příjmů z pronájmu (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji) |

| |
|--|
| příjmy z kapitálového majetku |
| = dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku |
| ostatní příjmy |
| - výdaje na dosažení příjmu (podle druhu příjmů do výše daného druhu příjmů) |
| = dílčí základ daně ostatní příjmy |

Zdroj : upraveno podle [13]

3.3 Výpočet daně

Sečtením všech dílčích základů daně dostaneme celkový základ daně, od kterého je dále potřeba odečíst nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky. Po snížení se základ daně zaokrouhluje na stokoruny dolů. Po zaokrouhlení je konečně možné přistoupit k samotnému výpočtu daně. Upravený daňový základ (viz. kapitola 3.2) se zdaňuje sazbou ve výši 15%. Tato sazba se používá již od roku 2008 a je lineární, tedy jednotná. Po zdanění vzniká základní částka zálohy na daň, od které je možné odečíst slevy na dani.

3.3.1 Nezdanitelné části

Podle § 15 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů si může poplatník DPFO snížit svůj daňový základ o tzv. nezdanitelné části. Za nejčastěji používané považujeme:

- dary – za dary se pro tyto účely považují dary poskytnuté pořadatelům veřejných sbírek na financování vědy a vzdělání, na ochranu zvířat, na kulturu či dary politickým stranám na financování jejich činnosti. Za dar se také považuje bezplatné darování krve, které se oceňuje částkou 2000 Kč. Aby FO mohla dar uplatnit jako nezdanitelnou částku, musí celková hodnota poskytnutých darů činit minimálně 1000 Kč nebo přesahovat výši 2 % ze základu daně. Maximální výše hodnoty daru, kterou si může poplatník odečíst od ZD činí 10 % ze ZD;
- úroky – od základu daně si může FO také odečíst úroky z úvěrů použitých na bytové potřeby a to hypoteční úvěry či úvěry ze stavebního spoření;
- životní pojištění – poplatník má možnost odečtu zaplaceného pojistného na životním pojištění a to až do výše 12 000 Kč při splnění určitých podmínek. První podmínkou je, že k výplatě pojistného plnění může dojít až po uplynutí 60 měsíců od uzavření smlouvy s pojišťovnou. Druhá podmínka zní, že k výplatě pojistného plnění nesmí dojít dříve než při dovršení věku 60 let poplatníka;
- penzijní připojištění – poplatník, který si hradí penzijní připojištění se státním příspěvkem, má možnost uplatnění odpočtu zaplacených příspěvků převyšujících částku 6000 Kč za zdaňovací období. Maximální částka, o kterou je možné snížit ZD je stejná jako u životního pojištění, tedy 12 000 Kč;
- příspěvky odborům – poplatník si dále může odečíst ze ZD zaplacené členské příspěvky odborové organizaci, jejíž je členem a to do výše 1,5 % zdanitelných příjmů, avšak maximálně do výše 3000 Kč. [13, str. 136-141]

3.3.2 Odčitatelné položky

Podle § 34 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů si může poplatník DPFO snížit svůj daňový základ o odčitatelné položky. Příkladem odčitatelné položky jsou výdaje na realizaci projektů výzkumu a vývoje. Dalším příkladem možného odpočtu je daňová ztráta z podnikání, která poplatníkovi vznikla v předešlých pěti letech.

3.3.3 Slevy na dani

Slevy na dani jsou jednou z možných optimalizací daňové povinnosti poplatníka, protože jsou odečítány již od vypočtené daně. Slevy na dani mohou uplatnit všichni poplatníci daně z příjmů a lze je uplatnit při ročním vyúčtování daně nebo měsíčně prostřednictvím zaměstnavatele. V následující tabulce 2 jsou uvedeny veškeré možné slevy na dani za rok 2012 a 2013.

Tabulka 2 : Přehled slev na dani pro rok 2012 a 2013

| Sleva na dani | Výše slevy 2012 | Výše slevy 2013 |
|---|------------------------|------------------------|
| Na poplatníka | 24 840 Kč | 24 840 Kč |
| Na poplatníka – starobního důchodce | 24 840 Kč | 0 |
| Na dítě | 13 404 Kč | 13 404 Kč |
| Na dítě – držitele průkazu ZTP/P | 23 208 Kč | 23 208 Kč |
| Na vyživovanou manželku/manžela | 24 840 Kč | 24 840 Kč |
| Na vyživovanou manželku/manžela – držitele průkazu ZTP/P | 49 680 Kč | 49 680 Kč |
| Invalidita I. a II. stupně | 2 520 Kč | 2 520 Kč |
| Invalidita III. stupně | 5 040 Kč | 5 040 Kč |
| Držitel průkazu ZTP/P (i bez důchodu) | 16 140 Kč | 16 140 Kč |
| Student | 4 020 Kč | 4 020 Kč |

Zdroj: upraveno podle [8]

Pro rok 2013 platí dvě úpravy pro možnost využití slev na dani a to u osob samostatně výdělečně činných a u pracujících starobních důchodců. V případě, že OSVČ bude za rok 2013 uplatňovat v daňovém přiznání výdajový paušál, nebude moci využít případné slevy na vyživované dítě či na vyživovanou manželku/manžela. Pracující starobní důchodci naopak přicházejí o možnost odečtu slevy na poplatníka.

Aby vznikl poplatníkovi nárok na odečtení slev, musí splnit podmínky, které jsou udávány zákonem o dani z příjmů, přesněji § 35. Poplatníkovi může být přiznána celá roční sleva na dani pouze v případě, že plní podmínky po celý kalendářní rok. Za každý započatý

kalendářní měsíc, ve kterém je podmínka splněna, si může poplatník snížit daň vždy o částku ve výši 1/12. Toto tvrzení ovšem neplatí u slevy na poplatníka, kterou si každý poplatník může uplatnit vždy v celé roční výši.

Poplatník může využít slevy na manželku/manžela v případě, že s ním druhý z manželů žije ve společné domácnosti a zároveň jeho vlastní příjem nepřevyšuje částku 68 000 Kč za celé zdaňovací období. Do vlastních příjmů jsou zahrnuty i příjmy, které se daní zvláštní sazbou daně nebo jsou od daně osvobozeny s výjimkou rodičovských příspěvků, státních příspěvků na penzijní připojištění, příspěvků na sociální služby atd. Pokud je manželka držitelkou průkazu ZTP/P, zvyšuje se sleva dvojnásobně.

Sleva pro studenty je určena těm poplatníkům, kteří se studiem soustavně připravují na budoucí povolání. Podmínkou uplatnění této slevy je věk poplatníka, který může této slevy využívat pouze do dovršení věku 26 let. Pro studium v doktorském studijním programu je věková hranice posunuta do dovršení věku 28 let.[1, str. 16]

Slevu na vlastní invaliditu si uplatňují ti poplatníci, kterým byl od státu přiznán důchod pro invaliditu prvního až třetího stupně. Výše slevy se stupňuje podle míry zdravotního postižení.

Další možností, jak si může poplatník snížit svou daňovou povinnost je uplatnění slevy na dítě. Předpokladem ovšem je, že s ním musí vyživované dítě žít ve společné domácnosti. Jestliže dítě ve stejné domácnosti vyživuje více poplatníků, může tuto slevu využít pouze jeden z nich. Za vyživované dítě se pro tyto účely považuje nezletilé dítě a také dítě do dovršení věku 26 let, které se soustavně připravuje na budoucí povolání. Pokud je částka daně po odečtení slev menší než daňové zvýhodnění na vyživované dítě/děti, tudíž nemůžeme využít celé slevy, pak poplatníkovi vzniká nárok na daňový bonus. Uplatnit daňový bonus může poplatník v případě, že jeho výše činní alespoň 100 Kč a zároveň maximálně 60 300 Kč.

3.4 Daňové přiznání

Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob je formulář, ve kterém se uvádí souhrn příjmů, kterých poplatník dosáhl za jeden kalendářní rok (za zdaňovací období). Daňové přiznání se podává správci daně. Za správce daně považujeme finanční úřady, které se nachází v místě trvalého bydliště poplatníka. Rozlišujeme 3 typy daňového přiznání a to řádné, opravné a dodatečné.

Řádné daňové přiznání je poplatník povinen podat v řádném termínu, což znamená do 3 měsíců od ukončení předchozího zdaňovacího období, tedy do 31. března. Pokud poplatník využívá služeb daňového poradce, lhůta pro podání se prodlužuje a může daňové přiznání odevzdat nejpozději do 6 měsíců od ukončení předchozího zdaňovacího období, tedy do 30. června.

Opravné daňové přiznání má poplatník možnost podat kdykoliv v období mezi podáním řádného daňového přiznání a ukončením lhůty pro jeho podání.

Dodatečné daňové přiznání podává poplatník v případě zjištění, že mu byla vyměřena špatná daň a to buď vyšší, nebo nižší. Zároveň k tomuto zjištění musí dojít v době po podání řádného daňového přiznání.

3.5 Zálohy na daň

Zálohy na daň jsou blíže popsány v § 38a zákona o daních z příjmů. V průběhu roku mají poplatníci za povinnost odvádět zálohy na daň, avšak určitá skupina poplatníků tyto zálohy platit nemusí. Za poplatníky, kteří nabývají příjmů ze závislé činnosti podle § 6, odvádí povinně zálohy na daň jejich zaměstnavatel. Tyto zálohy jim strhává z platu či ze mzdy a odvádí je každý měsíc. Do této skupiny patří také poplatníci, kteří kromě příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků nabývají i jiných příjmů. Jejich příjmy ze zaměstnání musí činit více než polovinu z celkových příjmů. Dále zálohu na daň nemusí platit ti poplatníci, jejichž poslední daňová povinnost nebyla vyšší než 30 000 Kč. Poslední daňovou povinností se myslí částka, kterou si poplatník sám vypočetl a uvedl v daňovém přiznání v předcházejícím zdaňovacím období.

3.6 Zdravotní pojištění

Každá osoba, která má trvalý pobyt v České republice nebo pracuje pro zaměstnavatele se sídlem v České republice je povinna platit si zdravotní pojištění. Ze zdravotního pojištění je hrazena základní zdravotní péče. Pro lepší přehlednost si občany rozdělíme do 3 skupin a to na osoby, za které hradí zdravotní pojištění stát, osoby samostatně výdělečně činné a zaměstnance. Pro účely této práce je důležité vymezit pouze zdravotní pojištění týkající se osob samostatně výdělečně činných.

1) Osoby samostatně výdělečně činné

Zdravotní pojištění si osoby samostatně výdělečně činné hradí samy. Pojistné je ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu. Vypočtené pojistné je zaokrouhlováno na

celé koruny nahoru. OSVČ mají zákonem stanovený minimální a maximální vyměřovací základ. Minimální a maximální vyměřovací základ je určen podle průměrné měsíční mzdy. Pro rok 2012 platí minimální vyměřovací základ ve výši ½ průměrné měsíční mzdy, tedy ve výši 12 569 Kč. Maximální vyměřovací základ pro rok 2012 je ve výši 72 -násobku průměrné měsíční mzdy, což činí 1 809 864 Kč. Pro rok 2013 v zdravotním pojištění nastaly určité změny, které jsou zobrazeny v tabulce č. 3.

Tabulka 3 : Zdravotní pojištění OSVČ

| Zdravotní pojištění OSVČ pro rok 2012, 2013 | | |
|--|--------------|-------------|
| | 2012 | 2013 |
| Maximální vyměřovací základ | 1 809 864 Kč | Zrušen |
| Maximální měsíční záloha | 20 361 Kč | 20 967 Kč |
| Minimální měsíční vyměřovací základ | 12 569 Kč | 12 942 Kč |
| Minimální měsíční záloha | 1 697 Kč | 1 748 Kč |

Zdroj : vlastní zpracování

3.7 Sociální pojištění

Pojistné na sociální zabezpečení se skládá ze 3 složek – důchodového pojištění, nemocenského pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Správou sociálního pojištění se zabývá Česká správa sociálního zabezpečení. Povinnost účastnit se pojistného na sociálním zabezpečení mají zaměstnanci, zaměstnavatelé, osoby samostatně výdělečně činné a osoby, které se účastní pojištění dobrovolně. [5, s. 273]

1) Osoby samostatně výdělečně činné

Osoby samostatně výdělečně činné mají za povinnost účastnit se pouze 2 složek pojistného na sociální zabezpečení a to důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Dále je velice důležité rozlišovat, zda se u OSVČ jedná o hlavní či o vedlejší činnost. U osoby, pro kterou je samostatně výdělečná činnost hlavní činností, je pojištění na sociální zabezpečení vždy povinné. Minimální a maximální vyměřovací základ je určen podle průměrné měsíční mzdy. Minimální

vyměřovací základ podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti činí nejméně 25 % průměrné mzdy. Z tohoto minimálního vyměřovacího základu se následně určí minimální výše zálohy. Na stejném principu funguje i výpočet maximálního vyměřovacího základu. Maximální roční vyměřovací základ tvoří 48-násobek průměrné mzdy. Osoby, pro kterou je samostatně výdělečná činnost vedlejší činností, musí hradit zálohy na pojistné v případě, že překročí rozhodnou částku. Rozhodná částka je tedy hranicí, odkdy má OSVČ vedlejší za povinnost platit zálohy. Tato hranice je pro rok 2012 ve výši 60 329 Kč. Minimální vyměřovací základ je pak stanoven ve výši 10 % z průměrné mzdy. Z tohoto minimálního základu se následně určí výše zálohy. Pro rok 2013 nastala změna průměrné mzdy, čímž došlo ke změně i dalších částek v oblasti pojistného na sociální zabezpečení (viz tabulka č. 4). [9]

Ze zákona je sazba pojistného ve výši 29,2 % z čehož 28 % tvoří důchodové pojištění a 1,2 % příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Tabulka 4 : Sociální pojištění OSVČ

| Sociální pojištění OSVČ pro rok 2012, 2013 | | |
|---|--------------|--------------|
| | 2012 | 2013 |
| Průměrná mzda | 25 137 Kč | 25 884 Kč |
| Maximální vyměřovací základ | 1 206 576 Kč | 1 242 432 Kč |
| Minimální roční vyměřovací základ | 75 420 Kč | 77 652 Kč |
| Minimální měsíční vyměřovací základ HČ | 6 285 Kč | 6 471 Kč |
| Minimální měsíční záloha HČ | 1 836 Kč | 1 890 Kč |
| Minimální měsíční vyměřovací základ VČ | 2 514 Kč | 2 589 Kč |
| Minimální měsíční záloha VČ | 735 Kč | 756 Kč |
| Rozhodná částka pro VČ | 60 329 Kč | 62 122 Kč |

Zdroj : vlastní zpracování

4 MOŽNOSTI DAŇOVÉ OPTIMALIZACE

Daňovou optimalizaci je možné definovat jako legální způsob maximálního snížení daňové zátěže. Snad každý poplatník daní má snahu na tom, aby na daních odvedl co nejméně. K daňové optimalizaci lze využít řadu ustanovení zákona o daních z příjmů. Optimalizovat je možné buď základ daně, nebo již vypočtenou daň.

K legálním metodám, jak ponížít svou daňovou zátěž slouží například nezdanitelné části základu daně, odčitatelné položky či slevy na dani. Těmto možnostem byl věnován prostor již ve 3. kapitole. Mezi další metody daňové optimalizace řadíme daňové odpisy, využití paušálních výdajů či spolupracující osoby.

Poplatníci by měli být při daňové optimalizaci opatrní a držet se ustanovení zákona o daních z příjmů. Při nesprávné optimalizaci, respektive při nelegální optimalizaci totiž dochází k daňovému úniku. V ČR za daňové úniky hrozí sankce v podobě peněžního trestu nebo dokonce trest odnětí svobody.

4.1 Spolupracující osoba

„K možnostem optimalizace daňové povinnosti manželů a ostatních fyzických osob žijících v domácnosti s poplatníkem lze využít institutu spolupráce osob dle § 13 zákona o daních z příjmů. V případě reálné spolupráce manželky nebo dalších osob žijících s poplatníkem v domácnosti je možno rozdělit příjmy a výdaje poplatníka daně z příjmů fyzických osob na spolupracující osoby.“ [7] Tato možnost je využívána k optimalizaci daňového zatížení poplatníků daně v rámci manželů či domácnosti. Za ostatní fyzické osoby žijící s poplatníkem v domácnosti považujeme kromě manžela/manželky rodinné příslušníky, ale i cizí osoby žijící s poplatníkem ve společné domácnosti. Avšak příjmy a výdaje nemohou být rozděleny na děti, které ještě neukončily povinnou školní docházku, dále na děti, na které poplatník uplatňuje daňové zvýhodnění a na manželku/manžela, na které je uplatňována sleva na dani. Na spolupracující osoby je možno rozdělit pouze příjmy vymezené § 7 zákona o daních z příjmů. Jedná se tedy o příjmy dosažené při podnikání či jiné samostatně výdělečné činnosti a o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Pro spolupracující osobu neexistuje žádné omezení pro výši příjmů, kterých sama dosahuje např. ze zaměstnání či z podnikání atd. Spolupracující osoba je považována za samostatný daňový subjekt. Z toho vyplývá, že má stejně jako poplatník za povinnost podat přiznání k dani z příjmů.

a) spolupráce manžela/manželky

Na spolupracujícího manžela/manželku lze rozdělit maximálně 50 % dosažených příjmů a výdajů. Podmínkou ovšem je, že částka, o kterou příjmy převyšují výdaje, může být maximálně ve výši 540 000 Kč za celé zdaňovací období, tzn. nejvýše 45 000 Kč za každý započatý kalendářní měsíc spolupráce.

b) spolupráce ostatních osob

Při spolupráci ostatních osob žijících s poplatníkem ve společné domácnosti nebo při kombinaci spolupráce druhého z manželů a ostatních osob žijících s poplatníkem v domácnosti může podíl na společných příjmech a výdajích činit celkem až 30 %. Podmínkou ovšem je, že částka, o kterou příjmy převyšují výdaje, může být nejvýše 180 000 Kč za celé zdaňovací období, tzn. maximálně 15 000 Kč za každý započatý kalendářní měsíc spolupráce. [7, 228-229].

4.2 Paušální výdaje

Další možností pro optimalizaci daně z příjmů FO, respektive pro snížení základu daně, je uplatňování paušálních výdajů. Poplatníci, kteří nechtějí uplatňovat výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů mohou využít již zmiňovaných paušálních výdajů avšak jen u příjmů patřících do § 7 a § 9 ZDP a u příjmů ze zemědělské výroby zdaňované podle § 10 ZDP. Princip využití paušálních výdajů spočívá v tom, že si poplatník po celý rok vede pouze přehled o svých příjmech a pohledávkách. Výdaje na konci zdaňovacího období vypočítá příslušným procentem ze svých příjmů. Výše procenta záleží na druhu příjmů. V tabulce č. 5 jsou uvedeny paušály výdajů podle jednotlivých druhů příjmů.

Poplatník, který má příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, pro které platí různá procenta výdajů, musí tyto příjmy evidovat odděleně. Nespornou výhodou použití paušálních výdajů je snížení administrativní náročnosti a nákladnosti pro poplatníka. Další výhodou přináší poplatníkům, jejichž prokazatelné výdaje na dosažení příjmů jsou jen minimální.

Tabulka 5 : Paušální výdaje pro rok 2012

| Paušální výdaje pro rok 2012 | |
|---|------|
| Příjmy z řemeslných živností | 80 % |
| Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství | 80 % |
| Příjmy z živností, kromě živností řemeslných | 60 % |
| Příjmy z výkonu nezávislého podnikání – např. sportovci Příjmy znalce, tlumočnicka, zprostředkovatele smluv, rozhodce Příjmy z podnikání podle zvláštních předpisů – např. lékaři Příjmy z užití duševního vlastnictví a autorských práv Příjmy z činnosti insolvenčního správce | 40 % |
| Příjmy z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku Příjmy z pronájmu nemovitostí a movitých věcí podle § 9 | 30 % |

Zdroj: upraveno podle [2]

4.3 Daňové odpisy

Odpisováním dlouhodobého majetku rozumíme postupné zahrnování jeho vstupní ceny do daňových výdajů. Dlouhodobý majetek se totiž nepotřebovává jednorázově, ale opotřebovává se postupně, ať už fyzicky nebo morálně a postupně ztrácí na své hodnotě. Toto opotřebení je pak vyjádřeno formou odpisů. Postup odpisování dlouhodobého majetku je popsán v zákoně o daních z příjmů, kde zákon mimo jiné vymezuje dva základní postupy odpisování a to rovnoměrné a zrychlené. Je zcela na rozhodnutí poplatníka, který způsob odpisování zvolí. Ve zvoleném způsobu odpisování musí poplatník pokračovat až do úplného odepsání nebo vyřazení majetku. [6, str. 49-50]

Hmotný majetek

Odpisovat lze veškerý hmotný majetek, který splňuje znaky předeepsané v § 26 ZDP. Podle již zmíněného paragrafu za hmotný majetek považujeme:

- a) samostatné movité věci, jejichž vstupní cena převyšuje 40 000 Kč a doba používání je delší než 1 rok;
- b) budovy, domy, byty a nebytové prostory;
- c) pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než 3 roky;
- d) dospělá zvířata a jejich skupiny se vstupní cenou větší než 40 000 Kč.

Nehmotný majetek

Nehmotný majetek je definován § 32a ZDP. Za nehmotný majetek můžeme považovat zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software. Vstupní cena nehmotného majetku musí přesahovat alespoň 60 000 Kč a doba použitelnosti musí být delší než 1 rok

4.3.1 Rovnoměrné a zrychlené odpisování

Dlouhodobý majetek je podle zákona o daních z příjmů rozdělen do 6 odpisových skupin. V prvním roce odpisování musí poplatník zařadit majetek do jedné z těchto skupin, podle kterých se odvíjí i celková doba odpisování (viz tabulka č. 6). Poté si poplatník vybere, kterým způsobem bude dlouhodobý majetek odpisovat.

Tabulka 6 : Odpisové skupiny

| Odpisová skupina | Doba odpisování |
|-------------------------|------------------------|
| 1 | 3 roky |
| 2 | 5 let |
| 3 | 10 let |
| 4 | 20 let |
| 5 | 30 let |
| 6 | 50 let |

Zdroj: [7]

Rovnoměrné odpisování

Výpočet rovnoměrných odpisů se provádí jako násobek jedné setiny vstupní ceny dlouhodobého majetku a odpovídající roční odpisové sazby. Výpočet pro zvýšenou vstupní cenu se používá pouze pro případ technického zhodnocení majetku. Vypočtený odpis se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Roční odpisové sazby jsou uvedeny v tabulce č. 7.

Tabulka 7 : Roční odpisová sazba pro hmotný majetek

| Odpisová skupina | 1. rok odpisování | Další roky odpisování | Pro zvýšenou vstupní cenu |
|------------------|-------------------|-----------------------|---------------------------|
| 1 | 20 | 40 | 33,3 |
| 2 | 11 | 22,25 | 20 |
| 3 | 5,5 | 10,5 | 10 |
| 4 | 2,15 | 5,15 | 5 |
| 5 | 1,4 | 3,4 | 3,4 |
| 6 | 1,02 | 2,02 | 2,0 |

Zdroj: [7]

Zrychlené odpisování

Odpisování zrychlenou formou je o něco náročnější. Nepoužívají se zde odpisové sazby, ale koeficienty. V prvním roce je odpis roven podílu vstupní ceny a odpovídajícímu koeficientu. V dalších letech je odpis roven podílu dvojnásobku zůstatkové ceny a koeficientu pro další roky odpisování sníženému o počet let, po které již odpisován byl.

Odpis pro 1. rok = vstupní cena / koeficient

Odpis pro další roky = 2×zůstatková cena / (koeficient – počet let)

Tabulka 8 : Odpisové koeficienty pro hmotný majetek

| Odpisová skupina | 1. rok odpisování | Další roky odpisování | Pro zvýšenou vstupní cenu |
|------------------|-------------------|-----------------------|---------------------------|
| 1 | 3 | 4 | 3 |
| 2 | 5 | 6 | 5 |
| 3 | 10 | 11 | 10 |
| 4 | 20 | 21 | 20 |
| 5 | 30 | 31 | 30 |
| 6 | 50 | 51 | 50 |

Zdroj: [7]

5 PRAKTICKÝ PŘÍKLAD

Praktická část bakalářské práce se zabývá přímým výpočtem daně z příjmu fyzických osob a její optimalizací. Zaměřuje se na konkrétní rodinu, u níž definujeme všechny její příjmy a provedeme optimální zdanění celé této rodiny třemi možnými způsoby. Rodina, na které je postaven praktický příklad, dosahuje příjmů jak z podnikání, z pronájmu tak i ostatních příjmů.

V první části praktického příkladu bude stručně představena situace zmiňované rodiny a její veškeré příjmy. Ve druhé části přejdeme na samotný výpočet daně z příjmů fyzických osob. Zde budou poplatníci uplatňovat výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů v prokazatelné výši. V následující části bude věnován prostor pro možné optimalizace DPFO za zdaňovací období. K první optimalizaci daně bude využito paušálních výdajů. Druhá varianta optimalizace daně bude provedena prostřednictvím využití spolupracující osoby. Poslední variantou daňové optimalizace bude výběr vhodného způsobu odpisování majetku. Podle § 30 ZDP má každý vlastník dlouhodobého majetku právo na výběr způsobu odpisování, avšak v průběhu odpisování tento způsob nemůže změnit.

V poslední části praktického příkladu dojde ke zhodnocení zjištěných poznatků při třech různých variantách daňové optimalizace.

5.1 Základní představení

Manželé Jan Korunka a Anna Korunková žijí se svými dvěma syny ve společné domácnosti. Pan Korunka podniká od roku 2011 na základě živnostenského oprávnění podle zákona č. 445/1991 Sb., o živnostenském podnikání v oboru opravy silničních vozidel. Paní Korunková byla po celý rok 2012 se svým mladším dvouletým synem doma, respektive na rodičovské dovolené a pobírala rodičovský příspěvek. Rodičovský příspěvek je jednou z dávek státní sociální podpory, tudíž se do zdanitelných příjmů manželky nezapočítává a je od daně osvobozen. Svému manželovi vypomáhá s veškerou administrativou spojenou s jeho podnikáním a s úklidem na dílně.

Oba dva synové jsou ještě nezletilí, proto mohou být považováni za vyživované děti žijící s poplatníkem ve společné domácnosti. Zvýhodnění podle § 35c ZDP si na obě děti uplatňuje pan Korunka.

Jan Korunka dosáhl v průběhu zdaňovacího období 2012 zdanitelných příjmů z podnikání ve výši 1 700 000 Kč. Výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a

udržení příjmů byly ve výši 1 000 000 Kč. V průběhu roku poplatník neplatil zálohy na daň z příjmů, protože jeho poslední daňová povinnost nepřesáhla částku 30 000 Kč.

Jan Korunka kromě podnikání ještě pronajímá byt, který získal ještě před uzavřením sňatku. Tento byt tudíž nespadá do společného jmění manželů. Byt je o velikosti 1+1 a je pronajímán 2 studentům vysoké školy. V bytě pobývaly po celý rok, kromě měsíců července a srpna. V této době jim bylo sníženo nájemné o polovinu. Pan Korunka si ještě po celý rok přispíval na penzijní připojištění částkou 1000 Kč měsíčně. V roce 2012 se dobrovolně zúčastnil bezplatného darování krve.

Paní Anna Korunková nabyla v létě 2012 příjmů z prodeje úrody ovoce a zeleniny. Jde pouze o příležitostný přívýdělek způsobený nadměrnou úrodou.

Manželé platí společně hypoteční úvěr, který si vzali na pořízení bytu, ve kterém v současné době bydlí. Úhrn zaplacených úroků za celý rok 2012 v součtu činí 24 000 Kč.

5.1.1 Základní přehled o příjmech z podnikání podle § 7

Pan Korunka podniká na základě živnostenského oprávnění v oboru opravy silničních vozidel. Při své činnosti dosáhl v průběhu roku 2012 zdanitelných příjmů ve výši 1 700 000 Kč a výdajů prokazatelně vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů ve výši 1 000 000 Kč. Do výdajů prokazatelně vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů jsou již zahrnuty daňové odpisy dlouhodobého majetku.

| DHM | odpisová skupina | pořizovací cena | rok pořízení |
|-------------------------|------------------|-----------------|--------------|
| Kompresor | 3..... | 70 000 Kč..... | 2011 |
| Zdvihací zařízení | 3..... | 110 000 Kč..... | 2011 |
| Sada nářadí..... | 1..... | 64 000 Kč..... | 2011 |

Zálohy na daň z příjmů pan Korunka v průběhu roku neplatil, protože jeho poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč.

5.1.2 Základní přehled o příjmech z pronájmu podle § 9

Pan Korunka pronajímal studentům byt po celý rok 2012, avšak z důvodu nepřítomnosti nájemníků v bytě po dobu 2 měsíců, jim bylo nájemné za toto období sníženo o polovinu. Měsíční nájemné bylo ve výši 4 000 Kč. Za měsíc červenec a srpen bylo nájemné ve výši 2 000 Kč. V úhrnu za rok 2012 je příjem z pronájmu ve výši 44 000 Kč. Výdaje prokazatelně

vynaložení na dosažení, zajištění a udržení příjmů související s pronájmem bytu byly v celkové výši 12 000 Kč.

5.1.3 Základní přehled o ostatních příjmech podle § 10

V létě 2012 paní Korunková nabyla příjmů za prodej úrody z vlastní zahrady ve výši 10 000 Kč. Prokazatelně vynaložené výdaje související s tímto příjmem byly ve výši 1000 Kč.

5.1.4 Nezdánitelné části základu daně

Podle § 15 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů si může poplatník DPFO snížit svůj daňový základ o tzv. nezdanitelné části. Dobrovolné a bezplatné darování krve patří k těmto nezdanitelným částem stejně jako příspěvky na penzijní připojištění. Pan Korunka si bude moci odečíst od základu daně 2000 Kč za darování krve a dále má nárok na odečet příspěvků na penzijní připojištění ve výši 6000 Kč. Od základu daně je taktéž možné odečíst zaplacené úroky na hypoteční úvěr, které jsou ve výši 24 000 Kč.

5.2 Výpočet daně z příjmů FO

Nejprve je nutné stanovit základ daně, který se skládá z jednotlivých dílčích základů daně. U příjmů z podnikání pan Korunka uplatňuje výdaje ve skutečně prokazatelné výši. Celková výše příjmů a výdajů prokazatelně vynaložených na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů byla uvedena již v předchozí kapitole. Další dílčí základ daně tvoří příjmy z pronájmu. Výdaje jsou zde taktéž uplatňovány ve skutečně prokazatelné výši. Paní Korunková dosáhla pouze příjmů z prodeje ovoce a zeleniny. Podle § 10 se jedná o zemědělskou činnost, která je od daně osvobozena v případě, že celkový příjem nepřesáhl částku 20 000 Kč za celé zdaňovací období.

Výpočet ZD u pana Korunky:

| Druh příjmu | příjmy | výdaje | dílčí základ daně |
|-------------|--------------|--------------|-------------------|
| § 7 | 1 700 000 Kč | 1 000 000 Kč | 700 000 Kč |
| § 9 | 44 000 Kč | 12 000 Kč | 32 000 Kč |

Výpočet ZD u paní Korunkové:

| Druh příjmu | příjmy | výdaje | dílčí základ daně |
|-------------|-----------|----------|-------------------|
| § 10 | 10 000 Kč | 1 000 Kč | 9 000 Kč |

- podmínka pro osvobození od daně splněna, tudíž paní Korunková nemusí podávat daňové přiznání.

Od vypočteného základu daně jsou odečteny odčitatelné položky a nezdanitelné části základu daně. Pan Korunka si tak může odečíst od základu daně hodnotu darů, zaplacené úroky na hypotečním úvěru a zaplacené příspěvky na penzijní připojištění. Takto upravený základ daně zaokrouhlíme na celá sta dolů. Upravený základ daně vynásobíme sazbou daně. Od vypočtené daně jsou následně odečteny slevy na dani. Pan Korunka má právo na využití slevy na poplatníka, slevy na vyživovanou manželku a daňového zvýhodnění na dvě děti. Struktura celého výpočtu je zobrazena v tabulce 9.

Tabulka 9 : Struktura výpočtu daně pana Korunky

| | |
|--|-------------------|
| Dílčí základ daně podle § 7 | 700 000 Kč |
| Dílčí základ daně podle § 9 | 32 000 Kč |
| Základ daně | 732 000 Kč |
| Nezdanitelné části ZD | |
| Dary | 2 000 Kč |
| Úroky z hypotečního úvěru | 24 000 Kč |
| Penzijní připojištění | 6 000 Kč |
| Upravený a zaokrouhlený základ daně | 700 000 Kč |
| Vypočtená daň | 105 000 Kč |
| Sleva na poplatníka | 24 840 Kč |
| Sleva na vyživovanou manželku | 24 840 Kč |
| Daň po slevách | 55 320 Kč |
| Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti podle § 35c | 26 808 Kč |
| Celková daň | 28 512 Kč |

Zdroj: vlastní zpracování

Celková daň, kterou bude muset pan Korunka uhradit za zdaňovací období je ve výši 28 512 Kč. Paní Korunková žádnou daňovou povinnost nemá.

5.3 Optimalizace pomocí paušálních výdajů

První možností daňové optimalizace je využití paušálních výdajů. Pan Korunka v této variantě nechce uplatňovat skutečné prokazatelně vynaložené výdaje, ale chce využít již zmiňovaných paušálních výdajů, které může použít u příjmů podle § 7 i § 9 ZDP. Výhodou pro pana Korunku bude menší administrativní náročnost. Poplatník musí vést po celý rok pouze přehled o příjmech a pohledávkách. Výdaje jsou na konci zdaňovacího období vypočítány příslušným procentem z příjmů. Jednotlivé paušály nalezneme v § 7 a v § 9 ZDP.

| Druh příjmu | výdajový paušál | výpočet výdajů |
|-------------|-----------------|---|
| § 7 | 80 % | $1\,700\,000 \times 0,8 = 1\,360\,000$ Kč |
| § 9 | 30 % | $44\,000 \times 0,3 = 13\,200$ Kč |

Stejně jako u předchozího příkladu pan Korunka uplatňuje nezdanitelné části základu daně. U paní Korunkové by znovu došlo k osvobození příjmů od daně z příjmů FO a tím pádem se jejím zdaněním nebudeme dále zabývat.

Tabulka 10 – Struktura výpočtu daně při využití paušálních výdajů 2012, 2013

| | 2012 | 2013 |
|-------------------------------------|-------------------|-------------------|
| Dílčí základ daně podle § 7 | 340 000 Kč | 340 000 Kč |
| Dílčí základ daně podle § 9 | 30 800 Kč | 30 800 Kč |
| Základ daně | 370 800 Kč | 370 800 Kč |
| Nezdanitelné části ZD | | |
| Dary | 2 000 Kč | 2 000 Kč |
| Úroky z hypotečního úvěru | 24 000 Kč | 24 000 Kč |
| Penzijní připojištění | 6 000 Kč | 6 000 Kč |
| Upravený a zaokrouhlený základ daně | 338 800 Kč | 338 800 Kč |
| Vypočtená daň | 50 820 Kč | 50 820 Kč |
| Sleva na poplatníka | 24 840 Kč | 24 840 Kč |
| Sleva na vyživovanou manželku | 24 840 Kč | - |

| | | |
|--|------------------|------------------|
| Daň po slevách | 1 140 Kč | 25 980 Kč |
| Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti podle § 35c | 26 808 Kč | - |
| Daňový bonus | 25 668 Kč | - |

Zdroj: vlastní zpracování

Panu Korunkovi bude za zdaňovací období vyplacen daňový bonus ve výši 25 668 Kč. Pokud je částka daně po slevách menší než daňové zvýhodnění na vyživované dítě/děti, tudíž nemůžeme využít celé slevy, pak poplatníkovi vzniká nárok na daňový bonus. Uplatnit daňový bonus může poplatník v případě, že jeho výše činí alespoň 100 Kč a zároveň maximálně 60 300 Kč.

Pro rok 2013 se mění podmínky pro OSVČ, které využívají paušálních výdajů. V případě, že OSVČ bude za rok 2013 uplatňovat v daňovém přiznání výdajový paušál, nebude moci využít případné slevy na dítě či na vyživovanou manželku/manžela. V tabulce 10 je pro názornou ukázkou vypočtena daňová povinnost pana Korunky podle pravidel pro rok 2013. Pan Korunka by musel zaplatit daň ve výši 25 980 Kč, což je oproti roku 2012 dost podstatný rozdíl. Každopádně i v tomto případě je optimalizace daně splněna.

5.4 Optimalizace využitím spolupracující osoby

Druhou možností optimalizace, kterou je možné v případě pana Korunky vyzkoušet je využití spolupracující osoby. V našem příkladu bude spolupracující osobou manželka pana Korunky. Na spolupracující osobu je možné rozdělit pouze příjmy vymezené § 7 ZDP a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Na spolupracující manželku lze rozdělit maximálně 50 % dosažených příjmů a výdajů a zároveň částka, o kterou příjmy převyšují výdaje, nesmí převyšovat 540 000 Kč za celé zdaňovací období. Manželé Korunkovi tuto podmínku splňují, a proto může být na paní Annu převedeno celých 50 % příjmů a výdajů.

V této variantě si pan Korunka opět uplatňuje nezdanitelné části základu daně. Změna u něj nastává pouze v případě slev na dani, kdy bude moci využít jen slevy na poplatníka a slevy na 2 vyživované děti.

Tabulka 11 – Struktura výpočtu daně manželů Korunkových za rok 2012

| | Pan Korunka | Paní Korunková |
|--|-------------------|-------------------|
| Dílčí základ daně podle § 7 | 350 000 Kč | 350 000 Kč |
| Dílčí základ daně podle § 9 | 32 000 Kč | - |
| Základ daně | 382 000 Kč | 350 000 Kč |
| Nezdanitelné části ZD | | |
| Dary | 2 000 Kč | |
| Úroky z hypotečního úvěru | 24 000 Kč | - |
| Penzijní připojištění | 6 000 Kč | |
| Upravený a zaokrouhlený základ daně | 350 000 Kč | 350 000 Kč |
| Vypočtená daň | 52 500 Kč | 52 500 Kč |
| Sleva na poplatníka | 24 840 Kč | 24 840 Kč |
| Sleva na vyživovanou manželku | - | - |
| Daň po slevách | 27 660 Kč | 27 660 Kč |
| Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti podle § 35c | 26 808 Kč | - |
| Celková daň | 852 Kč | 27 660 Kč |

Zdroj: vlastní zpracování

Celková daň za rodinu Korunkových ve výsledku činí 28 512 Kč. Z toho by bylo možné usoudit, že tato metoda daňové optimalizace rodině Korunkových nijak nepomohla, ale zároveň ani neuškodila. Ovšem nesmí být zapomínáno na platbu pojistného na sociální a zdravotní pojištění, které zaplatí nejen pan Korunka, ale i paní Korunková, protože se stala spolupracující osobou. Tato práce se sice výpočtem SP a ZP nezabývá, ale pokud by bylo bráno v úvahu, tak by se tato druhá varianta stala nevýhodnou.

5.5 Optimalizace pomocí daňových odpisů

V poslední variantě optimalizace daně z příjmů si vyzkoušíme, jakou daňovou povinnost by měl poplatník v případě, že by si na začátku celého procesu odpisování vybral zrychlené odpisy. Pro odpisování dlouhodobého majetku totiž platí, že se způsob odepisování nemůže v průběhu let změnit. Poplatník se tedy musí před začátkem odpisování rozmyslet, který způsob pro něj bude výhodnější. Do odpisovaného majetku patří:

| DHM | odpisová skupina | pořizovací cena | rok pořízení |
|-------------------------|------------------|-----------------|--------------|
| Kompresor | 3 | 70 000 Kč..... | 2011 |
| Zdvihací zařízení | 3 | 110 000 Kč..... | 2011 |
| Sada nářadí..... | 1..... | 64 000 Kč..... | 2012 |

V tabulkách 12, 13 a 14 porovnáme velikost rovnoměrných a zrychlených odpisů vypočítaných pro rok 2012.

Tabulka 12 : Daňové odpisy pro rok 2012

| Kompresor | | | |
|------------------|------------------|-----------------|--------------------|
| | Rovnoměrný odpis | Zrychlený odpis | Rozdíl mezi odpisy |
| 2012 | 7 350,- | 12 600,- | - 5 250,- |

Zdroj : vlastní zpracování

Tabulka 13 : Daňové odpisy pro rok 2012

| Zvedací zařízení | | | |
|-------------------------|------------------|-----------------|--------------------|
| | Rovnoměrný odpis | Zrychlený odpis | Rozdíl mezi odpisy |
| 2012 | 11 550,- | 19 800,- | - 8 250,- |

Zdroj : vlastní zpracování

Tabulka 14 : Daňové odpisy po rok 2012

| Sada náradí | | | |
|--------------------|------------------|-----------------|--------------------|
| | Rovnoměrný odpis | Zrychlený odpis | Rozdíl mezi odpisy |
| 2012 | 12 800,- | 21 333,- | - 8 533,- |

Zdroj : vlastní zpracování

V rámci předešlých výpočtů byl zjištěn celkový rozdíl mezi zrychleným a rovnoměrným způsobem odpisování dlouhodobého majetku. Před optimalizací jsme předpokládali, že pan Korunka využíval rovnoměrných odpisů, které již byli součástí celkových výdajů prokazatelně vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Případnou změnou metody ihned na začátku odpisování by došlo k nárůstu daňových odpisů o částku 22 033 Kč, tudíž i celkové výdaje v prokazatelné výši pro rok 2012 by byly o tuto částku navýšeny. Jak poznáme z výpočtu DZP, bude navýšení těchto výdajů znamenat optimalizaci daňového zatížení příjmů z podnikání pana Korunky. U příjmů z pronájmu nedochází k žádným změnám.

Od základu daně si pan Korunka může opět odečíst nezdánitelné části základu daně ve výši 32 000 Kč. Vypočtenou daň může opět snížit o slevu na poplatníka, slevu na vyživovanou manželku a daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti. Výpočet daně z příjmů je zobrazen v tabulce 15.

Tabulka 15 : Výpočet daně z příjmů za rok 2012

| | |
|-----------------------------|-------------------|
| Dílčí základ daně podle § 7 | 677 967 Kč |
| Dílčí základ daně podle § 9 | 32 000 Kč |
| Základ daně | 709 967 Kč |
| Nezdánitelné části ZD | |
| Dary | 2 000 Kč |
| Úroky z hypotečního úvěru | 24 000 Kč |
| Penzijní připojištění | 6 000 Kč |

| | |
|--|-------------------|
| Upravený a zaokrouhlený základ daně | 677 900 Kč |
| Vypočtená daň | 101 685 Kč |
| Sleva na poplatníka | 24 840 Kč |
| Sleva na vyživovanou manželku | 24 840 Kč |
| Daň po slevách | 52 005 Kč |
| Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti podle § 35c | 26 808 Kč |
| Celková daň | 25 197 Kč |

Zdroj : vlastní zpracování

Celková daň, kterou musí pan Korunka uhradit na účet příslušného správce daně je ve výši 25 197 Kč.

5.6 Zhodnocení daňové optimalizace

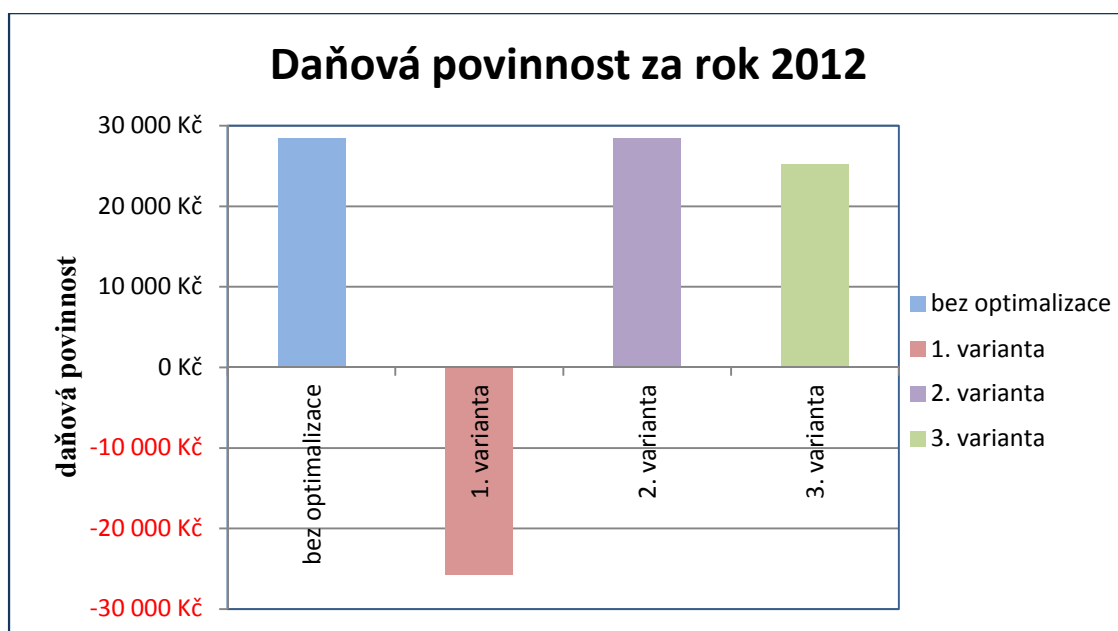
V předchozích kapitolách praktického příkladu byly rozebrány 3 možnosti daňové optimalizace u pana Korunky a jeho rodiny.

První varianta optimalizace proběhla formou vyjádření výdajů paušální částkou. Jelikož zákon o dani z příjmu fyzickým osobám umožňuje využití výdajových paušálů u příjmů podle § 7 a § 9 ZDP, mohl pan Korunka uplatnit jako opravář silničních vozidel (řemeslná živnost) výdaje ve výši 80 % z příjmů z podnikání a jako pronajímatel bytu v osobním vlastnictví výdaje ve výši 30 % z příjmů z pronájmu. Daňová povinnost po odečtení slevy na poplatníka a slevy na manželku byla ve výši 1 140 Kč. Jelikož má pan Korunka podle § 35c ZDP nárok na daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti, vznikl podnikateli daňový bonus ve výši 25 668 Kč. Nejen že pan Korunka nebude platit žádnou daň, ještě mu bude vyplacen daňový bonus. Tímto vzniká oproti původnímu výpočtu z kapitoly 5.2 podstatný rozdíl. Úspora je zde tedy maximální.

Druhá varianta optimalizace byla řešena formou spolupracující osoby. V případě rodiny Korunkových lze využít manželky poplatníka. Podle § 13 ZDP může poplatník převést na spolupracující manželku až 50 % příjmů dosažených při podnikání a 50 % prokazatelně vynaložených výdajů plynoucích z tohoto podnikání. Panu Korunkovi vznikla daňová povinnost ve výši 852 Kč. Paní Korunková by na daních zaplatila 27 660 Kč. Celková daň za

rodinu Korunkových tvoří částku 28 512 Kč, tedy stejnou částku jako v původní variantě. Z toho by bylo možné usoudit, že tato metoda rodině Korunkových daňovou povinnost nesnížila, ale ani ji nezvýšila. Ovšem nesmí být zapomínáno na platbu pojistného na sociální a zdravotní pojištění, které zaplatí nejen pan Korunka, ale i paní Korunková, protože se stala spolupracující osobou. Tato práce se sice výpočtem SP a ZP nezabývá, ale pokud by bylo bráno v úvahu, tak by se tato druhá varianta stala oproti původní variantě nevýhodnou.

Poslední varianta daňové optimalizace je zaměřena na daňové odpisy, kdy porovnáváme velikost rovnoměrných a zrychlených odpisů. Pan Korunka původně svůj dlouhodobý majetek odpisoval rovnoměrným způsobem. Proto se nabízela možnost, vyzkoušet v rámci optimalizace druhého způsobu odpisování a to zrychlených odpisů. Záleží pouze na poplatníkovi, který ze způsobů si vybere, avšak zvolený způsob nelze v průběhu daňového odpisování měnit. Pokud si pan Korunka vybral zrychlené odpisování dlouhodobého majetku, zvýšili by se jeho výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů o 22 033 Kč. Navýšení výdajů prokazatelně vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů znamenalo optimalizaci daňového zatížení příjmů z podnikání pana Korunky. Pro tuto variantu je celková vypočtená daňová povinnost ve výši 25 197 Kč.



Obrázek 3 : Daňová povinnost za rok 2012

Zdroj: vlastní zpracování

K rekapitulaci a porovnání 3 variant daňové optimalizace použijeme obrázek 3. Na obrázku se nachází graf, v němž jsou znázorněny výše daňových povinností pro jednotlivé

varianty. Jednoznačně poznáme, že nejvýhodnější je varianta č. 1 – uplatnění paušálních výdajů. V tomto případě pan Korunka neplatí žádnou daň a navíc je mu vyplacen daňový bonus. Pro poplatníka je dalším přínosem i menší administrativní náročnost a nákladnost. Druhou nejlepší variantou pro pana Korunku a jeho rodinu je 3. varianta – využití zrychlených odpisů u dlouhodobého majetku. Nakonec 2. varianta – spolupráce manželky, nenabízí žádné zvýhodnění pro rodinu Korunkových.

ZÁVĚR

Poplatníci daně z příjmů musí při optimalizaci svých daňových odvodů postupovat opatrně a řídit se vždy zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Jen tak mohou dosáhnout legální optimalizace daně z příjmu. Při nesprávné optimalizaci, respektive při nelegální optimalizaci daně dochází k daňovému úniku, za který v ČR hrozí sankce v podobě peněžního trestu nebo v závažnějších případech až k trestu odnětí svobody. Tato bakalářská práce se zaměřila pouze na legální optimalizaci daně z příjmu a na její tři možné způsoby.

Cílem práce bylo popsat princip zdanění fyzických osob a legální možnosti snížení daňového základu. To bylo názorně předvedeno na praktickém příkladu, kdy byla představena rodina Korunkových a vyčísleny všechny jimi dosažené příjmy. Nejprve byla stanovena daň z příjmů této rodiny nejčastějším způsobem a to uplatněním výdajů prokazatelně vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Daň z příjmů FO poté byla optimalizována třemi vybranými způsoby a to využitím paušálních výdajů, přenesením části příjmů a výdajů prokazatelně vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů z podnikání na spolupracující osobu a jako poslední možnost bylo zvolení vhodné formy odpisování dlouhodobého majetku.

První varianta optimalizace daně pro pana Korunku, respektive pro rodinu Korunkových dopadla velice příznivě. Pan Korunka by v tomto případě neplatil žádnou daň a naopak by mu byl vrácen daňový bonus ve výši 25 668 Kč. Rozdíl mezi touto variantou a uplatněním příjmů a výdajů v prokazatelné výši je celkově 54 180 Kč. Tato varianta byla vyhodnocena jako nejpříznivější.

Převedením 50 % příjmů a výdajů v prokazatelné výši na spolupracující manželku vyšla celková daňová povinnost za celou rodinu ve stejné výši jako v původním výpočtu. Varianta se tudíž stává nevýhodnou, protože s ní souvisí např. vyšší administrativní náročnost.

Poslední varianta daňové optimalizace byla zaměřena na daňové odpisy dlouhodobého majetku, kdy byla porovnávána výhodnost rovnoměrného a zrychleného způsobu odpisování. Výhodnější možností se stalo zrychlené odpisování, díky kterým byla snížena daň oproti původnímu výpočtu o 3 315 Kč. Tato varianta byla tudíž vyhodnocena jako druhá nejvýhodnější.

Je samozřejmě na uvážení každého poplatníka daně z příjmů fyzických osob, zda svou daň bude optimalizovat a jaký způsob daňové optimalizace si vybere, každopádně by to mělo být v jeho zájmu.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] AMBROŽ, J. *Daňové přiznání fyzických osob*. Praha : KORŠACH, 2009. 148 s. ISBN 978-808-6296-241
- [2] Finanční noviny : Výdajové paušály v 2013 [online]. 10.07.2012[cit.2013-06-18]. Dostupné z: <http://www.financninoviny.cz/podnikatele/zpravy/vydajove-pausaly-v-2013-ktere-osvc-nejvice-postihnou-zmeny-/815461>
- [3] Homolová, P. Finanční správa : Velké změny v daňové správě od 1. 1. 2013[online]. 2012[cit.2013-04-04]. Dostupné z: http://cde.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cde/xsl/financni_sprava_16703.html?year=0
- [4] KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 5.vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2010. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8
- [5] KUZMOVÁ, M. *Daně, účetnictví-vzory a případy*. Český Těšín: Poradce, 2002. 336 s. ISSN 1213-9270
- [6] LINHART, J. *Jednoduché účetnictví pro podnikatele 2001*. 3. vyd. Praha: Grada, 2001, 96 s. ISBN 80-247-0035-2
- [7] MACHÁČEK, I. *Fyzické osoby a daň z příjmů 2012*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, 304 s. ISBN 978-80-7357-711-7
- [8] Měsíc.cz : Slevy na dani [online]. 2012 [cit.2013-06-10]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/dan-z-prijmu/pruvodce/slevy-na-dani/>
- [9] MORÁVEK, D. Podnikatel.cz: Sociálního pojištění OSVČ v roce 2012. [online]. [cit. 2013-06-11]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/socialni-pojisteni-osvc-2012>
- [10] PAVEL, J. *Daňový systém ČR*. 2.vyd. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2005, 104 s. ISBN 80-719-4787-3
- [11] STREJČKOVÁ, Š. *Osobní finance: základy podnikání*. 1. vyd. Praha: Generation Europe, 2011, 158 s. ISBN 978-80-904974-2-9
- [12] VALOUCH, P. *Daňové tipy (a triky) pro fyzické osoby 2009 jak ušetřit na dani z příjmu*, Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 122 s. ISBN 978-80-247-3332-6
- [13] VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva*. Praha : Vox, a. s., 2008, 319 s. ISBN 978-808-6324-722

- [14] Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů
- [15] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- [16] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů
- [17] Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů
- [18] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů